

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joan. Henrici Meibomii De Cervisiis potibusque &
ebriaminibus extra vinum aliis Commentarijs**

Meibom, Johann Heinrich

Helmeftadii, 1668

Caput Undecimum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10160

CAPUT UNDECIMUM.

SUMMARIA.

1. *Sabaia*, *Illyrum potus*. 2. *Sabatarius*. 3. *de sabaia locus Ammiani*. 4. & *Hieronymi*. 5. *Sabatium*. 6. *an idem potus cum Parabia Paonum*. 7. *Illyres & Paones gens una*. 8. *Sabaia unde dicta*. 9. *Sauffen Germanorum*. 10. *Saba, potare*. 11. *Σαβός*, *Bacchus*. 12. *ουβάζειν*, *bacchari*. 13. *Sabatarius, sabadius, Bacchus*. 14. *Saufeia, sacerdos Bona Dea*. 15. *Saufej, apud Romanos*. 16. *Lex Saufeia*. 17. *Bibuli, Bibaculi*. 18. *Biberius*. 19. *Parabia*. 20. *eius originatio*. 21. *potuum frumentaceorum, ut vini, effectus*.

Sed redimus in gradum, quod athletæ dicere solent. *Illyri* 1
riorum, sive *Illyrum* ex frumento potus fuit *sabaia*, sive
sabaium, à quo *Valens Imp.* aliquando *Sabatarius* per in- 2
juriam audit. *Ammianus lib. xxvi.* *Valens*, inquit, *Nico-* 3
mediam pergit, exindeq; profectus, oppugnationi *Chalcedonis*
magnis viribus insistebat: cuius è muris probra in eum iacie-
bantur, & iniuriose appellabatur *Sabatarius*. Est autem *saba-*
ia ex hordeo vel frumento in liquorem conversus paupertinus
potus. Hæc ille. Meminit post *Ammianum sabaia* etiam 4
D. Hieronymus lib. vi. in Esaiam, cap. xix. *Zythum*, in-
quit, genus est potionis ex frugibus aquaq; confectum, & vul-
go in *Dalmatia Pannoniaq; provinciis gentili barbaroq; no-*
mine appellatur sabaium. *Thomas Reinesius, vir doctissi-* 5
mus, Var. Lect. lib. iii. cap. ix. dubitat de *sabaia*, annon
sit idem potus cum *Parabia Paonum*, de qua ex *Hecateo* 6
in *Εὐρώπης περιόδῳ Athenæus lib. x.* scribit: *παίονας φησὶ πί-*
τειν βρώτον διὰ τῶν κριθῶν, καὶ οὐβάβιν διὰ κίγγου καὶ κοτύλης.
Paonas brytum dicunt ex hordeo bibere, & parabiam ex mi- 7
lio & conyza. *Paonas enim & Illyrios Reinesius gentem ait*
esse unam eandemq;. Et sunt sane, comprehendunturq;

sub Illyriis Pæones: conveniuntque in eo & *sabaia* & *para-*
bia, quod potus sint frumentacei. Quum tamen tum Am-
 mianus, tum Hieronymus *sabatam* potum dicant esse ex
 hordeo; Hecataeus vero *parabiam* diserte à bryto potuque
 ex hordeo separat, & potum ex milio & conyza faciat, ut
 terque potus prorsus unus idemque esse non poterit. Quia
 vero Illyres inter Celtas, æque ac Hispani, Galli, & Germa-
 8 ni, recensentur; Hieronymus etiam sabajum nomen bar-
 barum esse ajat; iccirco viri docti id autumant esse à veteri
 & communi illarum gentium lingua Celtica, propiusque
 9 accedere ad nostrum *sauffen*/quod est *potare*. Atque iidem
 10 porro Celticum hoc nostrum deducunt ex Hebræo, *Saba*, in-
 11 *gurgitavit se, mero se obruit*. Hinc porro *Σαβός*, *Bacchus* apud
 Thraces & Phryges: & *Σαββοί*, *Bacchi sacerdotes*, ut notant
 Plutarchus lib. Sympos. probl. v. Harpocraton & Hesychius
 12 in Lexicis, & Aristophanis Scholiastes. Hinc itidem est *σαβά-*
ζειν, idem quo *ἰυάζειν*, *Γαυχάζειν*, *furere, bacchari*, ut e-
 13 brii solent: & *Sabaζius*, vel *Bacchus* ipse, vel *Bacchi filius*,
 apud Orpheum in Hymnis, Strabonem lib. x. & Diodorum
 lib. i v. cap. i v. qui Apuleio lib. iix. Metam. & Macrobio
 Saturnal. lib. i. cap. xix. leniori sono est *Sabadus*: atque
 ab his tandem *sabaia*, & nostrum *sauffen*. Puto etiam Ro-
 manis Celticum hoc nomen non fuisse prorsus incognitum.
 14 Juvenalis certe sacerdoti Bonæ Deæ, mulieri bibaculæ, no-
 men dat *Saufeia*, Sat. ix. ubi de servis ait, quod soliti sint
 libentius dominorum secreta prodere, quam
 surrepti potare Falerni,
 Propopulo faciens quantum Saufeia bibebat.
 15 Et quis scit, unde, & ex qua occasione nomen apud Roma-
 nos originem traxerit *Saufeorum*: ex quibus *Caium Saufe-*
ium nominat Olorius lib. v. cap. xvii. & Eutropius cap. v.

LXXI.

Lucium Saufeium, Ciceronis familiarem Corn. Nepos in
 vita Attici, & ipse Cicero lib. I. ad Attic. epist. II. *Decium*
Saufeium Plinius lib. VII. cap. LIII. à quibus & *Lex Saufeia*
 apud Gellium lib. XV. cap. X. Quemadmodum & ex biben- 16
 di lubricitate primum orta fuisse credam *Bibaculorum* & *Bi-* 17
bulorum cognomina, Romanis olim frequentia; *Bibaculo-*
rum quidem in *Furiorum* & *Sextiorum*; *Bibulorum* vero
 in *Calpurniorum* & *Publiciorum* familiis. Etiam *Tiberius* 18
Imp. apud Suetonium in ejus vita cap. XLII. ab eadem potus
 ingurgitatione pro *Claudio Tiberio Nerone* aliquando audiit
Caldius Biberius Mero. Sed de *Saufeiorum* cognomine &
 vocis *sauffen* origine, vide etiam *Christ. Becmanum* in *O-*
rig. L. L. in voce *Saba*, *Matth. Martinium* *Lexico Philol. &*
Ger. Jo. Vossium lib. I. de vitiis serm. cap. IV. Adde quæ
 his stabiliendis invenies apud *Jo. Guil. Stuckium* *Antiquit.*
Convival. lib. III. cap. VI. De *parabia* *Pæonum* nihil alibi 19
 notatum invenio, præter ea, quæ modo ex *Athenæo* vidi-
 mus. Nomen ipsum tamen Græcam videtur sapere origi-
 nem. An quod potus ejus admodum accedit *ωδύ τῶ βίνυ*, 20
 & vim bibentibus infert, præsertim ubi accesserit *conyza*,
 quæ per se caput petit, & cerebrum invadit. Commune e- 21
 nim frumentacei potus hoc habent cum vino, ut largius re-
 cepti, sæpe non lenè tormentum ingenio inferant, atque et-
 iam pro tormento multico uti soleant, &

— — *multis urgere culullis*

Et torquere bryto, quos perspexisse laborant,

ut *Horatii* ista hac accommodem ex *Carm.* lib. III. *Ode XXI.*
 & *Arte Poët.* An quod bibentem *ωδύ τῶ βίνυ* accendat,
 & ut idem *Poëta* ait, *in pralia truat inermem*, faciatque,
 quod de vino dicit *Diphilus Comicus* apud *Athenæum* lib.

II. τὸν ἀδενῆ πελμαῖν ἢ, τὸν δειλὸν θρασύν.

Ignavum, ut audeat, & timidum, ut fortis fiet:

five,

sive, ut Plato ait lib. i. de legibus; μετὸν πείρας ἀφοβίας, ὡς
ἐπὶ τὴν τε ἀόκτως ὀλίαν, αἷς αὐτὸς ἢ καὶ παρὰ αὐτοῦ. plenum omni
confidentia, atq; audacia, ut quidvis strenuè atq; impigrè &
dicat & pariter agat.

CAPVT DVODECIMVM.

SUMMARIA.

1. Gallipotus avidi. 2. Cervisia potuum apud eos gene-
rale nomen. 3. re aliis etiam gentibus communi. 4. quarum
præcipua recensentur. 5. Ionas Scotus emendatus. 6. Cervis-
ia. 7. an à Cerere dicta. 8. Cerebibia. 9. Cerevisia. 10.
an à ceria Hispanorum. 11. vel colore cereo. 12. aut cerebro.
13. aut à Germanico gehren / fermentare. 14. aut à herwe /
tritico. 15. aut zehren / epulari. 16. cervisia originitio pro-
sus incognita. 18. Arvisia vina Virgilij. 19. Arvisia, an cer-
visia.

1 **D**E Gallis Ammianus ait lib. xxv. vini avidum genus est
2 se, affectans ad vini similitudinem multiplices potus.
3 Hos vero potus generali vocabulo *Cervisiam* appellabant,
4 nomine apud ipsos quidem nato, re tamen cum aliis etiam
gentibus communi. Quarum quidem gentium præter eas,
de quibus hætenus diximus, non paucas recenset Jonas Sco-
tus, qui circa annum Servatoris nostri 1562 floruit, in vi-
5 ta Columbani, cap. xvi. Verba sunt: *Quum minister refe-*
ctorii vellet promere cervisiam, qua ex frumenti vel hordei
succis decoquitur, quaq; præ cæteris in orbe terrarum gentibus,
præter Scoticas & Dardanas, qua Oceanum incolunt, ut un-
tur, nempe Gallia, Britannia, Hibernia, Germania, cæteraq;
qua ab earum moribus non discrepant, vas, quod typhrum no-
6 *minat, in cellarium deportavit. Vbi pro Dardanas, lege*
Danas, vel Danicas gentes, quæ peninsulam Cimbricam
in Oceano inhabitant, Scoticis vicinæ, & oppositæ. Nulli
enim